

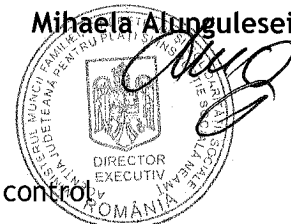

Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
Agencia Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Neamț

Anexa nr.2

Nr. 6878/IS/12.12.2024

Aprob
Director Executiv,
Mihaela Alungulesei

RAPORT TEMATIC JUDEȚEAN privind Campania națională de control

„Asigurarea respectării prevederilor legale privind adaptarea mediului fizic, informațional și comunicațional la cerințele persoanelor cu dizabilități de către următoarele instituții de interes public: curții de apel, tribunale, judecătorii, secții de poliție, unități de învățământ primar, secundar și inferior, muzee și colecții publice.“

1. CONTEXT GENERAL

Campania tematică „Verificarea respectării dispozițiilor referitoare la asigurarea accesului neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, informațional și comunicațional, conform prevederilor Legii nr. 448/2006 (r) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare” este prevăzută în Planul anual de control al inspecției sociale din cadrul Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, pentru anul 2024, aprobat de ministrul muncii și solidarității sociale), la Capitolul II Campanii tematice de control, Subcapitolul II.1. Domeniul - protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap și s-a desfășurat în perioada 26 august - 31 octombrie 2024, în baza deciziei nr. 1247/23.08.2024 (completată cu Decizia nr.1605/30.10.2024 de prelungire a campaniei), emisă de către Directorul General al Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, prin care s-a aprobat și cadrul metodologic de desfășurare a campaniei și în conformitate cu Planul de control al Inspecției Sociale pentru anul 2024, respectiv decizia nr. 115/28.08.2024 emisă de Directorul executiv al Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Neamț.

Autoritățile administrației publice locale asigură aplicarea la nivel teritorial a legislației care reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități, rolul acestora fiind extrem de important în asigurarea incluziunii sociale a acestei categorii.

Campania a fost planificată în vederea verificării existenței elementelor de accesibilizare la diverse tipuri de instituții de interes public, inclusiv a celor introduse prin art. 18, alin. (1), lit. f) și g), art. 21, alin. (2), lit. e) și f) și art. 62, alin. (1¹) din Legea nr. 96/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

În ceea ce privește stabilirea entităților supuse verificărilor în teren, s-a avut în vedere atingerea Obiectivului Specific 1.1. „Îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la mediul fizic: locuința proprie, clădiri publice și zone publice urbane și rurale” al Domeniului 1. "Accesibilitate și mobilitate" din Planul operațional privind implementarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități "O Românie echitabilă" 2022-2027, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 490/2022.

Precizăm că la nivelul județului Neamț, conform Buletinului statistic al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități publicat pe site-ul instituției (<https://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/>), la data de 30 iunie 2024, numărul total de persoane cu dizabilități era de 20.395 de persoane, din care 2.373 copii și 18.022 adulți.

2. OBIECTIVELE CAMPANIEI

Obiectivul general al campaniei: Îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, informațional și comunicațional.

Obiectiv specific 1: Asigurarea respectării prevederilor legale privind adaptarea mediului fizic, informațional și comunicațional la cerințele persoanelor cu dizabilități de către următoarele instituții de interes public: curții de apel, tribunale, judecătoria, secții de poliție, unități de învățământ primar, secundar și inferior, muzee și colecții publice.

Obiectiv specific 2: Însușirea de către reprezentanții entităților supuse controlului a prevederilor legale din domeniu.

În cazul tuturor entităților supuse controlului au fost verificate elementele de acces la mediul fizic, informațional și comunicațional, modul/stadiul de îndeplinire a măsurilor de conformare a acestor elemente cu prevederile legale în vigoare, după cum urmează:

- Elementele cu caracter general: parcare, rampă, acces în clădire, coridoare, uși interioare, grup sanitar, lift/elevator, ghișeu/birou de audiență/recepție, pagină de internet proprie adaptată, sisteme acustice de ghidaj și hârți tactile, sisteme de avertizare vizuală și amplificatoare electronice de sunet, sisteme de ghidaj în limbaj ușor de citit/pictograme, interpret mimico-gestual, persoană desemnată pentru asistarea persoanelor cu dizabilități.

- Elementele cu caracter specific:

✓ muzee și colecții publice: punct de intrare/ieșire care să permită trecerea unei persoane în fotoliu rulant, existența sistemelor de expunere conformate nevoilor persoanelor cu dizabilități, existența sălilor de expoziții accesibile unei persoane utilizatoare de fotoliu rulant;

✓ unități de învățământ primar, secundar și inferior: existența echipamentului tehnic adaptat cerințelor educaționale ale studenților cu handicap, inclusiv aplicații informatice sau dispozitive pentru transformarea textului scris/vorbit în forme alternative de comunicare vizuală, auditivă, augmentativă, după caz, mobilierul adaptat în sălile de curs, posibilitatea asigurării manualelor necesare pentru elevii cu deficiențe de vedere/nevăzători manuale cu litere cu corp mai mare/manuale în Braille, echipamente și soft-uri asistive pentru elevii cu deficiențe de vedere pentru susținerea examenelor de orice tip.

Verificarea gradului de accesibilizare s-a realizat prin completarea Instrumentului pentru verificarea respectării standardelor în vigoare privind accesibilitatea clădirilor publice (tip chestionar) în a cărui structură se regăsesc module cu itemi generali în ceea ce privește accesul la mediul fizic, informațional și comunicațional, cât și itemi specifici fiecărui tip de entitate

controlată. Instrumentul de verificare constituie anexă la procesul verbal de control întocmit de inspectori sociali.

3. ASPECTE METODOLOGICE

Campania tematică s-a desfășurat în județul Neamț în perioada 26 august - 31 octombrie 2024, în activitatea de control au fost implicați 5 inspectori sociali.

Eșantionul pentru județul Neamț a fost constituit din 3 unități muzeale aparținând Complexului Muzeal Județean Neamț și 27 unități de învățământ (12 școli gimnaziale și 15 colegii/licee), situate în mediul urban. 2 unități de învățământ au fost înlocuite (una, în perioada campaniei, era relocată pentru lucrări de renovare energetică și alta a devenit structură a unei entități aflate, de asemenea, în eșantion).

În vederea îndeplinirii Măsurii nr. 1.1.5. Derularea de campanii de control al gradului de accesibilizare care să urmărească progresul în implementarea măsurilor din Planul operațional, inclusiv prin cooptarea, în calitate de observatori, a persoanelor cu dizabilități sau a reprezentanților organizațiilor acestora din Planul operațional privind implementarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027 s-a procedat la contactarea și cooptarea în echipele de control, conform Deciziei nr. 1/IS/04.09.2024, în calitate de **OBSERVATOR**, a următoarelor persoane:

- Doamna [REDACTAT], reprezentant legal (președinte) al *Asociației de Sprijin a Persoanelor cu Nevoi Speciale - LUCEAFĂRUL* din Piatra Neamț,
- Doamna [REDACTAT], reprezentant al *Asociației de Sprijin a Copiilor Handicapați Fizic - România - Filiala Roman*,
- Doamna [REDACTAT], reprezentant legal (președinte) al *Fundației de Dezvoltare Locală SPERANȚA* din Târgu Neamț,
- Domnul [REDACTAT], reprezentant al *Fundației MOTIVATION - Echipa regională Neamț* (persoană cu dizabilitate),
- Domnul [REDACTAT], reprezentant al *Fundației MOTIVATION - Echipa regională Neamț* (persoană cu dizabilitate),
- Domnul [REDACTAT], reprezentant al *Fundației MOTIVATION - Echipa regională Neamț* (persoană cu dizabilitate).

4. REZUMATUL CAMPANIEI

Activități desfășurate, documente verificate în cadrul misiunii de inspecție:

- I. Vizitarea spațiilor entităților incluse în eșantion;
- II. Verificarea gradului de accesibilizare prin completarea Instrumentului pentru verificarea respectării standardelor în vigoare privind accesibilitatea clădirilor publice (Anexa chestionar)
- III. Desfășurarea activității de informare/îndrumare.

Au fost controlate în teren **3 unități muzeale și 27 de unități de învățământ situate în mediul urban**, au fost completate instrumentele de lucru (chestionare) la fiecare unitate, au fost întocmite **30 procese verbale de control**, au fost dispuse **126 de măsuri** pentru remedierea deficiențelor (înscrise în actele de control). Au fost dispuse 3 avertismente verbale și nu au fost sesizate alte instituții.

Cu prilejul acestui control tematic, reprezentanții unităților verificate au identificat atât neconformitățile, cauzele acestora, cât și modalitățile de rezolvare, datorită componentei de informare și îndrumare din acțiunea de control.

5. CONSTATĂRI

5.1. Analiza elementelor generale și specifice verificate la nivelul fiecărui tip de instituție supusă controlului tematic în anul 2024.

Situația centralizată privind stadiul elementelor de acces cu caracter general verificate în ceea ce privește mediul fizic, informațional și comunicațional adaptat sau nu pentru persoanele cu dizabilități, pentru cele 30 unități controlate, este sintetizată astfel:

Municipiul/orașul - Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț				
Entități inspectate: 3 unități muzeale și 27 de unități de învățământ		TOTAL:	30	
Tipul entității		publică	30/30	
		privată	0/30	
Accesibilitate la mediul fizic	Parcare	Există parcare amenajată	25/30	
		Există locuri adaptate, rezervate și semnalizate prin semn internațional în procentul prevăzut de legislație (minim 2 sau 4% din totalul locurilor)	3/25	
		Nu există locuri adaptate, rezervate și semnalizate prin semn internațional în procentul prevăzut de legislație (minim 2 sau 4% din totalul locurilor)	22/25	
	Este necesară rampă de acces, platformă mobilă sau alt dispozitiv?	DA		28/30
		NU		2/30
	Rampă de acces pentru persoanele cu handicap locomotor și cu mobilitate redusă	Există și este adaptată		15/28
		Există dar nu este adaptată		10
		Nu există		3
		Nu este cazul		2
	Platforma mobilă sau alt dispozitiv	Există		1/30
Este funcțională			1	
Este semnalizată			1	
Intrarea în	Calea de acces este identificabilă din		30/30	

	clădire	zonele adiacente ale clădirii	
		Ușa de acces permite utilizarea de către persoanele cu dizabilități	30/30
		Există informații tactilo - vizuale în preajma ieșirilor de evacuare	25/30
	Coridoare	Permit accesul persoanelor cu dizabilități care utilizează pentru deplasare fotoliul rulant	27/30
		Nu sunt adaptate	3/30
	Uși interioare	Sunt adaptate	28/30
		Nu sunt adaptate	2/30
	Clădire cu etaje	DA	29/30
		NU	1/30
	Există alternative pentru deplasarea persoanelor cu dizabilități către palierele superioare	DA	1/29
Lift/Elevator		Este funcțional	Nu este cazul *
		Poate fi utilizat inclusiv de către persoanele cu dizabilități prin îndeplinirea tuturor condițiilor de adaptare	Nu este cazul*
Grupuri sanitare	Este prevăzut cel puțin un grup sanitar pentru persoanele cu dizabilități	18/30	
	Este adaptat și echipat corespunzător utilizării sale de către persoanele cu dizabilități	9/18	
Accesibilitate informațională și comunicațională	Ghișeul de lucru cu publicul (birou de informații, audiență, recepție)	Este amplasat pe un traseu accesibil	30/30
		este adaptat	30/30
	Instituția are pagină de internet proprie		30/30
	Pagina de internet este accesibilizată		7/30
	Există sisteme acustice de ghidaj și hărți tactile pentru persoanele cu handicap vizual sau cu dificultăți de vedere, inclusiv cu surdo-cecitate, care să permită orientarea în clădire		0/30

	Există sisteme de avertizare vizuală și amplificatoare electronice de sunet pentru protezele auditive pentru persoanele cu handicap auditiv	0/30
	Există sisteme de ghidaj în limbaj ușor de citit/pictograme pentru persoanele cu handicap mintal și psihic	29/30
	Instituția are contract cu un interpret autorizat al limbajului mimico - gestual/al limbajului specific persoanelor cu surdo - cecitate	0/30
	Există o persoană desemnată/disponibilă pentru situația în care o persoană cu dizabilități are nevoie de asistare	30/30
Au fost cooptate în calitate de observatorii, persoane cu dizabilități sau reprezentanții ai organizațiilor acestora?		22/30

* Niciuna din unitățile verificate nu are lift/elevator și doar o școală (Colegiul Național "Roman Vodă" Roman) are platformă de ridicare în unul din corpurile unității. În toate unitățile de învățământ există posibilitatea, la nevoie, a amenajării la primul nivel a unei clase, pe traseu accesibil și cu acces la grup sanitar.

Nu toate unitățile dispun de parcări proprii, iar în parcările existente sunt asigurate locurile de parcare rezervate persoanelor cu handicap cu indicare specifică pentru vizitatorii acestor unități, configurate și semnalizate corespunzător, în conformitate cu prevederile art. 65, din Legea nr. 448/2006 (r) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare doar la trei entități.

Nu toate entitățile sunt prevăzute cu cel puțin un grup sanitar adaptat pentru persoanele cu dizabilități, așa cum stipulează Legea nr.448/2006 (r) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare art.62 (1[^]1) lit.a) și art.18 lit.g. Accesul în clădirile și celelalte spații publice ale unităților nu este întotdeauna asigurat printr-o semnalizare vizuală și tactilă precum și o informare a vizitatorilor (accesibilizare pagină de internet, asigurarea interpret mimico-gestual, aplicații informatice sau dispozitive pentru transformarea textului scris/vorbit în forme alternative de comunicare vizuală, auditivă, augmentativă, semnalizare audio-vizuală și tactilă), în conformitate cu prevederile art.62, art.69, art.70, art. 71 din Legea nr. 448/2006 (r) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Cele trei unități muzeale verificate, prin amplasamentul lor specific (Platoul Curtii Domnești, Cetatea Neamțului) nu permit construcția de parcări în imediata apropiere, însă aceleași locații oferă alte oportunități, întrucât sunt înconjurate de locuri de parcare publice (administrare de primărie, singurele în măsură să delimiteze locuri de parcare destinate persoanelor cu dizabilități). Nicio entitate verificată nu avea contract cu un interpret autorizat al limbajului mimico - gestual/al limbajului specific persoanelor cu surdo - cecitate.

5.1.1 Analiza privind elementele de acces cu specific MUZEELOR ȘI COLECȚIILOR PUBLICE

Municipiul/orașul - Piatra Neamț, Târgu Neamț
Entități inspectate: 3 unități muzeale aparținând Complexului Muzeal Județean Neamț

Tipul entității	publică	3
	privată	0
Există cel puțin un punct de intrare/ieșire care să permită trecerea unei persoane în fotoliu rulant?		0
Sistemele de expunere sunt conformate astfel încât să permită vizionarea exponatelor în condiții optime și de către persoanele cu handicap?		3
Câte săli de expoziție are instituția?		25
Dintre acestea, câte sunt accesibile unei persoane care se deplasează în fotoliu rulant (persoana poate ajunge de la intrare la ele în mod independent)?		0
Observații		Clădiri de patrimoniu

5.1.2 Analiza privind elementele de acces cu specific UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT primar, secundar și inferior

Municipiul/orașul - Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț	
Entități inspectate: 27	
Există echipament tehnic adaptat cerințelor educaționale ale elevilor cu handicap, inclusiv aplicații informatice sau dispozitive pentru transformarea textului scris/vorbit în forme alternative de comunicare vizuală, auditivă, augmentativă, după caz?	27/27
Există mobilier adaptat în sălile de curs?	27/27
Unitățile de învățământ pot pune la dispoziție, în termen de maxim o lună, manuale necesare pentru elevii cu deficiențe de vedere/nevăzători manuale cu litere cu corp mai mare/manuale în Braille?	27/27
Există echipamente și soft-uri asistive pentru elevii cu deficiențe de vedere pentru susținerea examenelor de orice tip?	7/27

În cazul elevilor cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare, pentru susținerea examenelor de orice tip, Ministerul Educației Naționale elaborează metodologii de egalizare de șanse.

Tip entitate	Nr. entități transmise spre verificare	Nr. entități verificate	Nr. entități accesibilizate la data	Număr ¹ entități la care NU au fost dispuse măsuri de	Nr. entități la care au fost dispuse măsuri de remediere	Număr total măsuri dispuse	Nr. entități la care au fost aplicate sancțiuni contravenționale	Nr. total sancțiuni aplicate			Observații
								Nr. avertismente	Nr. amenzi	Cuantum amenzi	
Curte de apel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tribunale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Judecătoria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Secții de poliție	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Unități de învățământ primar, secundar și inferior publice	27	27	0	0	27	102	0	0	0	0	-
Muzee și colecții publice	3	3	0	0	3	24	0	0	0	0	-

5.2. Raportul instituțiilor publice care sunt accesibile din totalul celor inspectate în perioada 2020 - 2023.

Fiecare dintre unitățile care au fost selectate pentru inspecțiile din cadrul campaniilor tematice anuale din perioada 2020 - 2024 se află în plin proces de creștere a gradului de accesibilizare a mediului fizic, informațional și comunicațional, întrucât de-a lungul anilor au fost întreprinse mai multe acțiuni de corecție a deficiențelor la fiecare unitate, deseori în lipsa unui program comun și coerent de acțiune (coordonat la nivel județean, ministerial) pe domenii de activitate - cultură, sănătate, învățământ, sport, turism. Această situație a generat un continuum al întârzierilor de soluționare în adaptarea spațiilor vizate.

În cadrul campaniilor tematice din perioada 2020 -2023 au fost controlate următoarele categorii de instituții publice:

- 10 școli (5 urbane și 5 rurale),
- 5 instituții de interes public județean (Casa Județeană de Pensii Neamț, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Neamț, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț, Tribunalul Neamț, Inspectoratul Județean de Poliție Neamț),
- 4 unități spitalicești (Spitalul Județean de Urgență Piatra Neamț, Spitalul de Urgență Municipal Roman, Spitalul Municipal Târgu Neamț, Spitalul Orășenesc Bicaz),

¹ La rubrica **Observații** din **Tabelul T.1** se vor menționa motivele pentru nedispunere măsuri de remediere a deficiențelor.

- 2 servicii de evaluare complexă a persoanelor adulte/copiilor cu handicap (SECPAH și SECCD din cadrul DGASPC Neamț),
- 1 centru cultural/sală de spectacol (Centrul pentru Cultură și Arte *Carmen Saeculare* din Piatra Neamț),
- 8 centre muzeale din cadrul Complexului Muzeal Național Neamț,
- 1 club sportiv (Piatra Neamț),
- 3 servicii turistice de agrement (hoteluri din Roman și Piatra Neamț),
- 2 biblioteci publice (Roman și Târgu Neamț).

Pentru instituțiile publice de interes județean, aplicarea chestionarelor și verificarea în teren/controlul propriu-zis a vizat și sediile locale ale acestor instituții, după cum urmează:

- **Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț** cu sediul în municipiul Piatra Neamț, respectiv sediile locale: ALOFM Piatra Neamț, ALOFM Roman, ALOFM Târgu Neamț;
- **Tribunalul Neamț** cu sediile: Secția I Civilă, Secția Penală, Secția II Civilă, Judecătoria Piatra Neamț, Judecătoria Roman, Judecătoria Târgu Neamț, Judecătoria Bicăz;
- **Inspectoratul de Poliție al Județului Neamț** cu sediul județean și 5 subunități urbane și 5 subunități rurale.

Clădirile subunităților Tribunalului Neamț au situații juridice diferite - proprietate și închiriere, conform datelor prezentate în baza actelor de proprietate și a contractelor de închiriere (evidența inventarului domeniului public, întocmit în baza prevederilor Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, modificată și completată și ale Normelor tehnice pentru întocmirea inventarului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al comunelor, orașelor, municipiilor și județelor).

Pentru perioada 2020-2024 la **Tribunalul Neamț și Judecătoriile locale (Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț, Bicăz)** au fost efectuate lucrări de adaptare a mediului fizic și accesibilizare parțială pentru spațiile unității (de ex. amenajare rampe și căi de acces, grupuri sanitare, uși interioare și culoare de acces, ghișeu de relații cu publicul, solicitare de acordare locuri de parcare în cadrul parcarilor publice administrate de primăriile locale), dar nu au fost acoperite cerințele de accesibilizare ale tuturor unităților .

Clădirile subunităților Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț au situații juridice diferite, conform situației inventarului domeniului public întocmit în baza prevederilor Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, modificată și completată și ale HG 548/1999 privind aprobarea Normelor tehnice pentru întocmirea inventarului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, anume 4 spații ce au avut alte destinații inițiale diferite (spații de locuințe, arhivă, spații comerciale). În toate cazurile s-a constatat lipsa unei evaluări a stadiului de accesibilizare a unităților, lipsa resurselor financiare (buget limitat) pentru efectuarea sistematică a lucrărilor de adaptare necesare, dar și lipsa unui program al lucrărilor de adaptare, cu etape concrete, cu termene ferme de îndeplinire, precum și cu împărțirea responsabilităților în cadrul unității, având în vedere prevederile Legii 448/2006 modificată și completată (lipsa unor prevederi administrativ-organizatorice în ROF-ul unităților care să stabilească atribuțiile fiecărui compartiment implicat în aplicarea prevederilor legale referitoare la accesibilitate).

Sediile **posturilor de poliție** rurale sunt în proporție de peste 90% funcționale în spații dezolante, în clădiri care nu au mai fost recondiționate, ce par uitate de timp și de oameni, fiind destinate pentru comunicare și sprijinul populației.

Școlile au beneficiat în ultimii ani de recondiționări/reabilitări ale clădirilor, însă uneori proiectele aplicate și recepțiile efectuate la finalizarea lucrărilor nu au luat în considerare normativul, fie din același motiv al necunoașterii, fie dintr-o aplicare superficială, aproximativă ("apreciere la ochi") a cerințelor tehnice.

Cele două **biblioteci publice** controlate - Biblioteca Municipală *George Radu Melidon* Roman și Biblioteca Orășenească *Ion Creangă* Târgu Neamț funcționează în două foarte frumoase clădiri de patrimoniu, foste reședințe private construite în secolul XIX care au primit destinație de utilitate publică după anii 50 ai secolului trecut, destinație nu îndeajuns analizată ca adecvare a spațiului pentru cerințele lucrului cu publicul. Pentru întreținerea și amenajarea acestor clădiri s-au efectuat lucrări curente care nu au fost incluse într-un program sistematic de amenajare adecvată, specifică atât domeniului arhitecturii de patrimoniu, cât și domeniului educativ-cultural. De altfel, *Normativul privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap indicativ NP 051-2012* precizează la Cap.I, pct.I.1, alin.4) prezintă carențe prin faptul că în conținutul său nu sunt incluse prevederi specifice pentru asigurarea accesului neîngrădit al persoanelor cu handicap la clădiri, situri și amenajări exterioare cu valoare de patrimoniu.

Diferențele dintre mediul urban și rural sunt majore în ceea ce privește cerințele elementare de acces, iar în acest caz este evidentă lipsa unui plan coerent și profesionist de amenajare, de accesibilizare a spațiului comunitar și de adaptare a serviciilor oferite la cerințele specifice persoanelor cu dizabilități.

Datele referitoare la stadiul de adaptare al unităților controlate în campaniile tematice pe perioada 2020-2024 se regăsesc sintetizat în tabelele următoare:

Tabel T.2

Tip entitate	Nr. entități verificate	Nr. entități la care au fost dispuse măsuri de remediere	Nr. entități cu măsuri în curs de implementare	Motiv prelungire termen de implementare	Nr. entități accesibilizate FIZIC în anul 2024 dpdv al elementelor cu caracter general existente	Nr. entități la care au fost aplicate sancțiuni	Nr. avertismente	Nr. amenzi	Cuantum amenzi	Observații
Curti de apel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tribunale	1	1	1	Lipsă finanțare	0/1	0	0	0	0	2 sedii de secții civile și 1 sediu secție penală; proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea MJ
Judecătorii	4	4	4	Lipsă finanțare	0/4	0	0	0	0	Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț, Bicaz; proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea MJ
Agenții județene	1	1	1	Lipsă	0/1	0	0	0	0	1 sediu județean, 3

de ocuparea forței de muncă				finanțare						sedii locale: Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț; proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea MMSS
Case de pensii județene	1	1	1	Lipsă finanțare	0/1	0	0	0	0	proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea MMSS
Case de asigurări de sănătate județene	1	1	0	0	1/1	0	0	0	0	Lucrările de adaptare
Servicii de evaluare complexă din cadrul DGASPC	2	2	0	0	2/2	0	0	0	0	SECPAH, SECCD
Secții de poliție	11	11	10	Lipsă finanțare	1/10	0	0	0	0	1 sediu județean, 10 sedii locale ; proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea MAI
Unități de învățământ primar, secundar și inferior	10	10	7	Finanțare limitată și intermitentă	3/10	0	0	0	0	proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea Consiliilor Locale
Unități de învățământ superior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unități spitalicești	4	4	2	Finanțare limitată și intermitentă	2/4	4	4	0	0	SJU Neamț, SMU Roman, SM Tg. Neamț, SM Bicăz; 4 avertismente verbale; proiecte de adaptare și finanțare dependente de aprobarea CJ Neamț și MS
Instituții și companii de spectacole și concerte	1	1	1	Lipsă finanțare	0/1	1	1	0	0	1 avertisment verbal; clădirea CCCS are spații limitate ce nu pot fi modificate fără proiect de extindere dependent de aprobarea CJ Neamț

Muzee și colecții publice publice	8	8	8	Unități de patrimoniu	0/8	1	1	0	0	CMN Neamț cu 8 muzee; 1 avertisment verbal; proiectele de adaptare necesită aprobarea CJ Neamț și avizarea Ministerului Culturii
Biblioteci publice	2	2	2	Unități de patrimoniu	0/2	2	2	0	0	1 avertisment scris și 1 avertisment verbal; proiectele de adaptare necesită aprobarea Consiliilor Locale și avizarea Ministerului Culturii
Cluburi sportive	1	1	0	0	1/1	0	0	0	0	accesibilizarea informațional - comunicațională în curs de realizare
Servicii turistice și de agrement	3	3	0	0	3/3	3	3	0	0	2 avertismente verbale și 1 avertisment scris; accesibilizarea informațional - comunicațională în curs de realizare

Tabel T.3

Tip entitate	Nr. entități verificate	Nr. entități la care au fost dispuse măsuri de remediere	Nr. entități cu măsuri în curs de implementare	Motiv prelungire termen de implementare	Nr. entități accesibilizate FIZIC, INFORMAȚIONAL ȘI COMUNICAȚIONAL în anul 2024 dpdv al elementelor cu caracter general existente	Nr. entități la care au fost aplicate sancțiuni	Nr. avertismente	Nr. amenzi	Cunatum amenzi	observații
Unități de învățământ primar, secundar și inferior	27	27	27	Măsur i în termen	0	0	0	0	0	
Muzee și colecții publice	3	3	3	Măsur i în termen	0	3	3	0		3 avertismente verbale;
instituții și companii de spectacole și concerte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Deficiențele identificate la fiecare categorie de elemente de accesibilitate cu caracter general, dar și specific, au fost determinate în principal de:

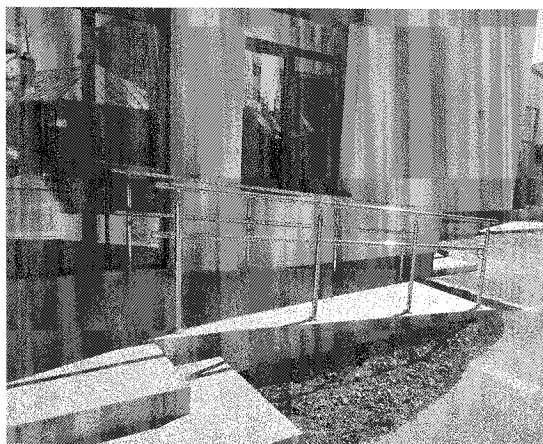
- Lipsa unei reglementării organizatorice interne (ROF) la unitățile controlate privind obligațiile și atribuțiile specificate de legislația în vigoare privind accesibilizarea mediului fizic, informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități;
- permanenta insuficiență a fondurilor bugetare alocate lucrărilor de amenajare, reabilitare, modernizare la unitățile controlate; bugetele unităților controlate nu prevăd distinct sume destinate accesibilizării, ci doar pentru cerințele generale de reparații, întrucât nu au fost evaluate costurile aferente (nu a fost întocmită o evaluare tehnică referitoare la gradul de accesibilizare fizică, informațională și comunicațională al fiecărei clădiri din structura entităților).;
- lipsa unei planificări, cu etape mici, concrete ca obiective, termene, resurse, responsabilități, în vederea accesibilizării mediului fizic, informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități, lipsa unei evaluări tehnice de specialitate efectuată anterior dării în folosință a obiectivului, precum și vechimea construcțiilor care datează din perioade în care nu erau nici cerințe, nici verificări de specialitate;

6. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Deși nu am identificat nicio entitate care să fie accesibilizată în totalitate, am dori să supunem atenției trei unități de învățământ din mun. Piatra Neamț (Liceul de Arte "Victor Brauner" - Corp A, Școala Gimnazială Nr. 5 și Școala Gimnazială Nr. 8), care au fost renovate și reabilitate energetic prin proiecte finanțate din fonduri europene și din fonduri naționale contractate de UAT Piatra Neamț.

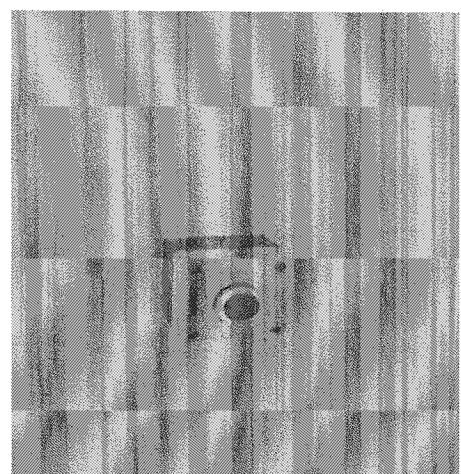
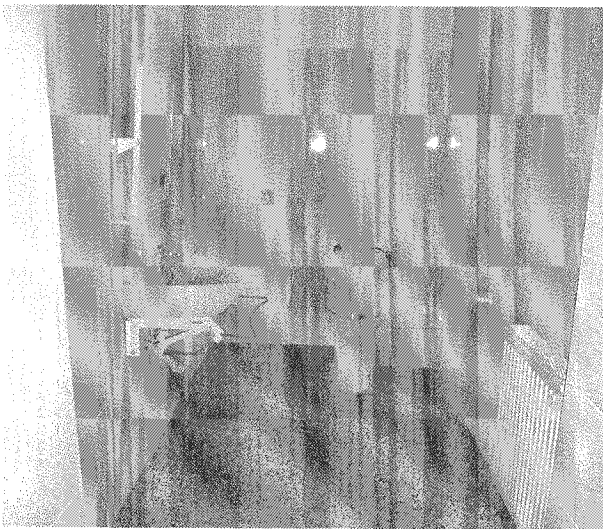
În cadrul lucrărilor derulate care au presupus înlocuirea elementelor de șarpantă deteriorate, ignifugarea șarpantei, anveloparea clădirilor, înlocuirea în totalitate a tâmplăriei exterioare, înlocuirea instalațiilor sanitare, termice și electrice în totalitate, montarea de instalații de avertizare în caz de incendiu, instalații video de supraveghere, instalații antiefracție, instalații de hidranți exteriori și interiori, instalare de sisteme alternative de producere a energiei electrice și termice pentru consum propriu, pe bază de panouri fotovoltaice și pompe de căldură, sisteme de climatizare și ventilare naturală a aerului, instalații de iluminat cu LED-uri, cu senzori de mișcare pe holuri și în grupurile sanitare, zugrăvelile super lavabile anti mucegai/antibacteriene etc., au fost incluse lucrări destinate accesibilizării:

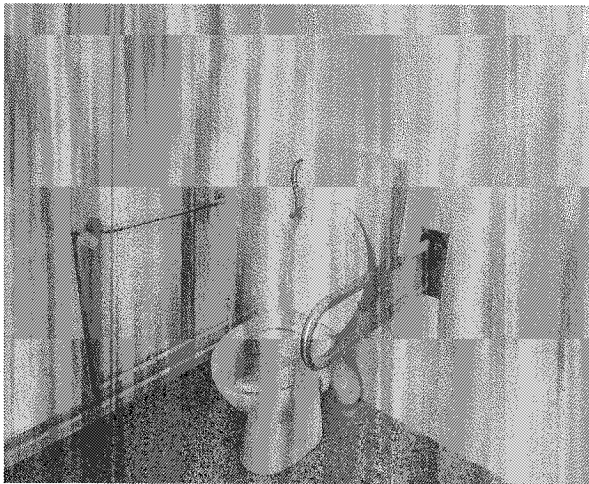
- au fost montate rampe de acces noi,

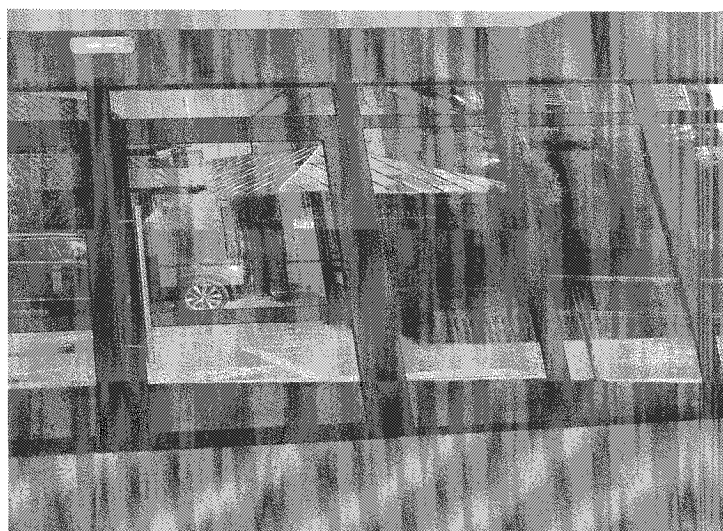
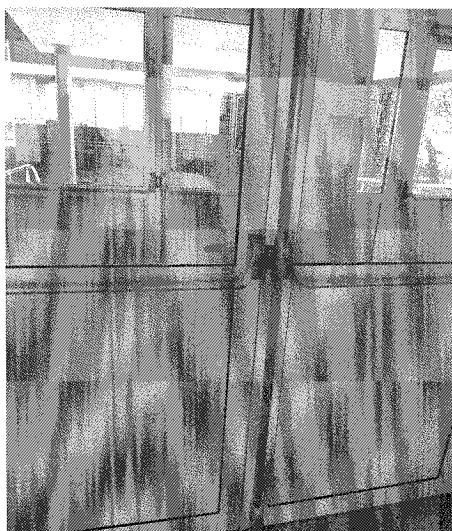
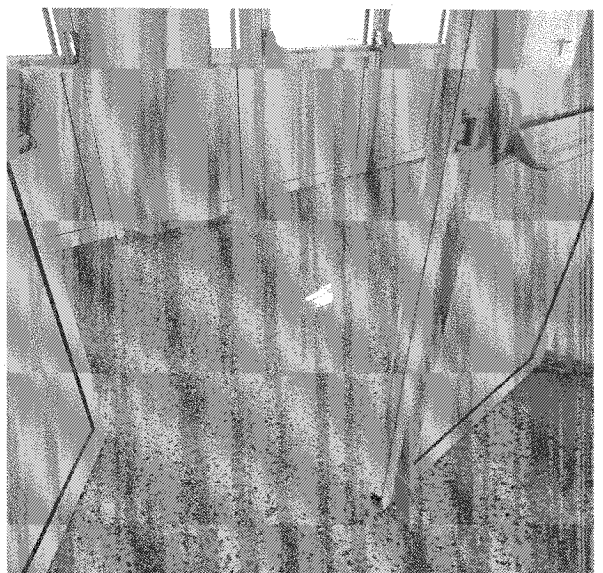

- au fost amenajate grupuri sanitare pentru persoane cu dizabilități cu bare mobile și fixe la vasul de toaletă, chiuvete adaptate, oglinzi flexibile, butoane de panică,

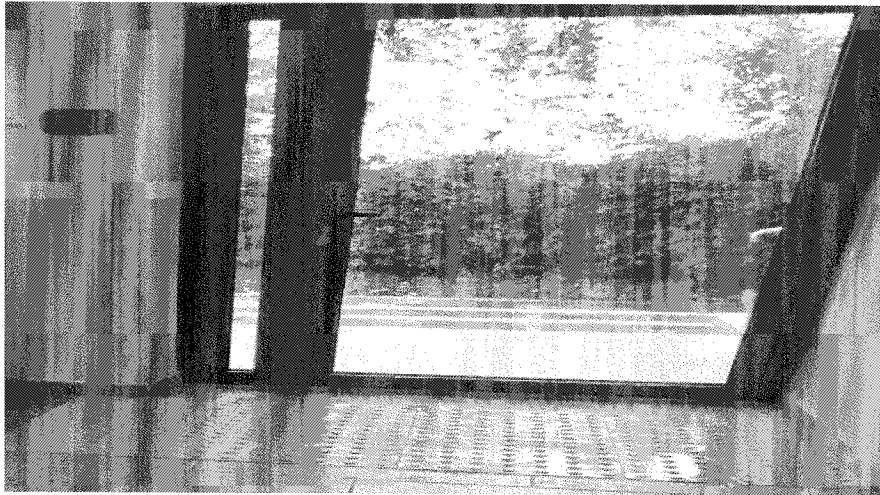

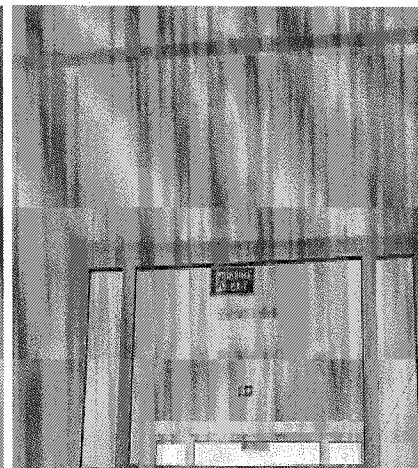
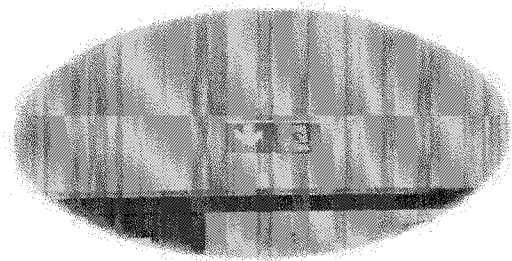
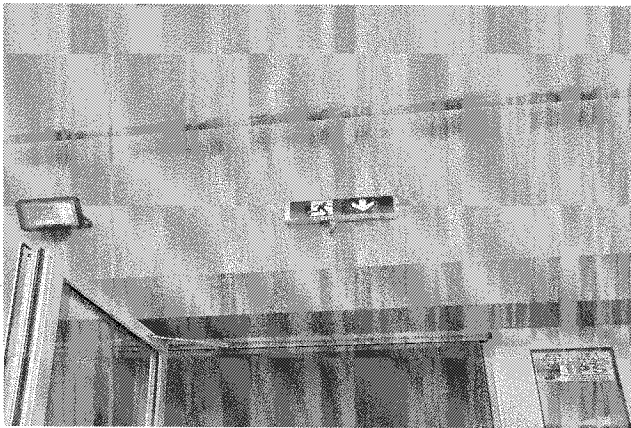
- au fost înlocuite ușile de acces și eliminate pragurile,

- au fost montate pavaje tactile la uși de acces,

- au fost instalate sisteme vizuale de ghidaj,

Apreciem că verificările din campaniile derulate în unitatea administrativ teritorială în trecut, prin componenta de îndrumare, și-au îndeplinit menirea în conștientizarea factorilor de decizie pentru identificarea atât a neconformităților, cât și modalităților de rezolvare a acestora. În viitorul apropiat o altă unitate de învățământ din mun.Piatra Neamț (Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu”), urmează să intre în reabilitare și ne așteptăm să regăsim elementele de accesibilitate și la această școală.

7. MĂSURI DE REMEDIERE DISPUSE ȘI SANCTIUNI CONTRAVENTIONALE APLICATE.

În macheta de monitorizare a măsurilor dispuse au fost înregistrate cele 30 procese verbale de control, și cele **126 de măsuri dispuse** (115 măsuri standardizate și 11 măsuri nestandardizate), cu termenele de remediere prevăzute. Au fost aplicate **3 avertismente verbale**.

Mediu	Cod măsură	Măsura	Nr. măsuri
FIZIC	A1	Accesibilizarea intrării în clădire (măsura se va dispune pentru clădirile care nu au nici o formă de acces adaptat dar necesită aceasta)	3
	A2	Reconfigurarea rampelor, platformelor	1
	A3	Montarea balustradelor conformate corespunzător	0
	A4	Montarea mâinii curente	6
	A5	Realizarea rebordului lateral corespunzător	7
	A6	Prevederea unor finisaje/materiale antiderapante (pe căi de acces exterioare sau interioare respectiv ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar - după caz)	1
	A7	Amplasarea elementelor vizuale și tactile în vederea detectării treptelor (poziționarea unei benzi de atenționare pe prima și ultima muchie de treaptă a fiecărui pachet de trepte astfel încât să asigure contrastul vizual între podeț și trepte)	0
	A8	Prevederea unor suprafețe de avertizare tactilo-vizuale (pavaj tactil pe căi de acces exterioare sau interioare)	5
	A9	Reconfigurarea cabinelor de ascensor/a ușilor ascensorului la dimensiune corespunzătoare	0

	A10	Adaptarea tabloului de comandă (amplasarea la înălțimea conformă/montarea tastelor adaptate)	0
	A11	Asigurarea accesului la nivelul superior al clădiri prin montarea unui lift/platformă sau scări/trotuare rulante (măsura se va dispune și pentru clădirile care nu permit amplasarea și pe interior a unui ascensor)	0
	A12	Iluminarea corespunzătoare a căilor de acces adaptate, în încăperi (birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități, după caz)	0
	A13	Reconfigurarea dimensiunii ușilor de acces (clădire, birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități, după caz)	0
	A14	Reconfigurarea direcției de deschidere a ușilor de acces (clădire, birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități , după caz)	2
	A15	Echiparea ușilor conform nevoilor de utilizare a persoanelor cu dizabilități	0
	A16	Redimensionarea pragurilor cu respectarea înălțimii	0
	A17	Dimensionarea spațiilor de manevră pentru accesul utilizatorului de fotoliu rulant (căi de acces, birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar, după caz)	1
	A18	Reconfigurarea mobilierului din încăperi (birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități - obiecte sanitare, după caz) la înălțimea corespunzătoare	0
	A19	Dotarea grupului sanitar cu echipamente de sprijin (bare, sisteme de ridicare, etc)	2
	A20	Prevederea a cel puțin unui grup sanitar adaptat și echipat corespunzător (măsura se aplică numai în cazul în care nu există nici un grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități)	11
	A21	Configurarea/reconfigurarea spațiului de parcare cu asigurarea a cel puțin 4% din numărul total al locurilor de parcare dar nu mai puțin de 2 locuri destinate persoanelor cu dizabilități și amplasarea acestora cât mai aproape de calea de acces, în conformitate cu prevederile art. 65, alin. (1) din Legea nr. 448/2006 (r),	18
	A22	Semnalizarea corespunzătoare a locurilor de parcare în conformitate cu prevederile art. 65, alin. (1) din Legea nr. 448/2006 (r),	4
INFORMAȚIONAL ȘI COMUNICAȚIONAL	A23	Dotarea cu echipamente și tehnologii asistive (panouri luminoase, sisteme de avertizare audio-video, după caz) în conformitate cu prevederile art. 71, alin. (2) din Legea nr. 448/2006 (r)	0
	A24	Accesibilizarea paginii internet în conformitate cu prevederile art. 71, alin. (1), lit.a) din Legea nr. 448/2006 (r)	23
	A25	Semnalizarea accesului adaptat în clădire/căilor de acces din clădire/încăperi (birou, ghișeu/birou de audiențe, grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități, după caz) cu simboluri și marcaje internaționale (pictograme) în conformitate cu prevederile art. 71, alin. (1), lit.b) din Legea nr. 448/2006 (r)	1
	A26	Asigurarea interpretului mimico-gestual pentru persoanele cu deficiențe de auz/surdo-cecitate conform prevederilor art. 69, alin. (1) din Legea nr. 448/2006 (r)	30

A27	Reconfigurarea panoului de informații (avizier) la înălțime corespunzătoare în conformitate cu prevederile art. 70, alin. (2) din Legea nr. 448/2006 (r)	0
A28	Afișarea informațiilor într-un format accesibil persoanelor cu dizabilități auditive, vizuale și mintale (forme ușor de citit/caractere evidențiate) în conformitate cu prevederile art. 70, alin. (2) din Legea nr. 448/2006 (r)	0
A29	Asigurarea serviciilor de informare și documentare accesibile (ex. materiale redactate în limbaj Braille sau în forme ușor de citit) în conformitate cu prevederile art. 70, alin. (1), din Legea nr. 448/2006 (r)	0
A30	Asigurarea fondului de carte în format adaptat (sistem Braille, audio-book, etc.) art. 18, alin. (1), lit. d), art. 66, alin. (2) respectiv art. 70, alin. (1) din Legea nr. 448/2006 (r), după caz	0
A31	Achiziția de echipamente și softuri accesibile persoanelor cu dizabilități în conformitate cu prevederile art. 71, alin. (2) din Legea nr. 448/2006(r)	0
	TOTAL MĂSURI STANDARDIZATE	115

Alte măsuri nestandardizate - total 11 (3 unități cu câte o măsură nestandardizată, iar 4 entități câte 2).

În eșantionul județului Neamț nu sunt entități fără măsuri.

8. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN DERULAREA CAMPANIEI, INCLUSIV ÎN CEEA CE PRIVEȘTE COOPTAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI SAU A REPREZENTANȚILOR ACESTORA ÎN CALITATE DE OBSERVATOR ÎN DESFĂȘURAREA CAMPANIEI

Au fost întâmpinate dificultăți în armonizarea programului inspectorilor sociali cu programul observatorilor. Din acest motiv controlul s-a efectuat în prezența observatorilor în 22 de unități din 30 verificate.

9. CONCLUZII

În baza verificărilor efectuate în teren și a discuțiilor purtate cu reprezentanții entităților controlate, au rezultat ca și cauze majore pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 448/2006 (r), în principal:

- lipsa unei evaluări tehnice de specialitate care să prezinte stadiul și gradul de conformitate pe fiecare tip/element de accesibilitate prevăzut de legislație;
- vechimea construcțiilor care datează din perioade în care nu erau nici cerințe, nici verificări de specialitate;
- cerințele speciale în renovarea și reabilitarea construcțiilor istorice de patrimoniu;
- o insuficientă informare și colaborare pe domeniul accesibilizării la nivelul administrației locale (Consiliul Județean, Inspectoratul Județean în Construcții Neamț, Instituția Prefectului Județului Neamț, primăriile Piatra Neamț, Roman și Târgu Neamț) - acolo unde problemele comunitare se cer evaluate, asumate și responsabil soluționate (personalul de specialitate al compartimentelor de resort al acestor entități nu face, în fapt, dovada unei pregătiri de specialitate pe care să o concretizeze în măsuri la nivelul unităților de interes public de pe raza localităților);

- lipsa resurselor financiare, invocată de fiecare reprezentant de unitate.

Accesibilizarea mediului fizic a imobilelor verificate este în sarcina autorităților publice locale, proprietari ai clădirilor. Unitățile de învățământ au beneficiat în ultimii ani de renovări/reabilitări ale clădirilor și s-a constatat că există o îmbunătățire vizibilă în ceea ce privește accesibilizarea mediului fizic, iar deficiențe constatate sunt minore și se pot elimina cu ușurință și costuri minime. În ceea ce privește asigurarea tehnologiilor asistive și a materialelor adaptate, din discuțiile purtate cu factorii decizionali, a reieșit că aceștia pot gestiona problemele în cazul în care există copii cu dizabilități, în sensul că se folosesc clasele de la parterul școlii, se asigură tehnologia asistivă (table interactive, tablete conectate la internet) și materialele adaptate raportate la gradul de handicap.

Verificarea accesibilizării din punct de vedere informațional și comunicațional a scos în evidență faptul că deși toate entitățile verificate au pagină de internet, doar 7 din acestea sunt accesibilizate, de unde rezultă că majoritatea entităților verificate încearcă să furnizeze informații adaptate specificului activității desfășurate, dar acestea nu sunt totdeauna prezentate într-un format accesibil persoanelor cu deficiențe de vedere.

În ceea ce privește asigurarea interpreților autorizați pentru limbaj mimico gestual pentru persoanele cu deficiențe de auz/surdo-cecitate, s-a constatat că niciuna din entitățile verificate nu are încheiate contracte pentru asigurarea acestui serviciu și multe dintre instituțiile publice evaluate au motivat lipsa acestora prin faptul că nu au avut solicitări din partea vreunei persoane hipoacuzice sau cu surdo-cecitate de a accesa serviciile furnizate de instituția în cauză și că întâmpina dificultăți în contractarea și plata interpreților în limbaj mimico-gestual.

În cazul instituțiilor evaluate (unități muzeale și unități de învățământ), reiterăm faptul că este important să fie implicate autoritățile administrației publice locale (consilii județene, consilii locale) pentru accesibilizarea imobilelor deținute în care își desfășoară activitatea instituții/servicii publice, dar și instituțiile ierarhic superioare (ex. inspectoratele școlare județene) pentru accesibilizarea din punct de vedere informațional și comunicațional.

10. PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI PRIVIND ÎMBUNĂȚIREA CADRULUI LEGISLATIV

Apreciem că ar fi necesară armonizarea termenilor, conceptelor și obiectivelor care vizează drepturile persoanelor cu dizabilități, precum și conștientizarea factorilor decidenți cu privire la acest subiect.

Ar fi utile campaniile de sensibilizare și de conștientizare socială a drepturilor persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește liberul acces al acestora în spațiul instituțional și în spațiul public în general, cu accent pe înțelegerea că îngrădirea aceste libertăți reprezintă o discriminare.

Crearea unor linii de finanțare speciale pentru accesibilizare a mediului fizic, informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități în instituțiile publice și servicii destinate publicului larg, inclusiv dezvoltarea de proiecte pentru formarea personalului din cadrul autorităților publice cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități.

În vederea implementării conceptului *Acces pentru toți*, ar putea fi elaborate standarde de accesibilizare informațională și comunicațională destinate instituțiilor și autorităților publice.